

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/216/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2209209475
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2209209475.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobcov: 1. D. R., bytom H., K. XXX/X, 2. JUDr. Z. R., bytom H., K. XXX/X, 3. D. S., bytom H., G. XXXX/XX, 4. Bc. Z. S., bytom H., G. XXXX/XX, 5. W. I., bytom S. G., F. XXXX/XXA, 6. I. I., bytom S. G., F. XXXX/XXA, 7. K. T., bytom G., M. XXXX/XX, 8. Ing. U. G., bytom R. C. XXX, 9. K. G., bytom R. C. XXX, 10. Mgr. F. W., bytom H., M. XXXX/XX, žalobcovia v 1. až 7. rade a žalobkyňa v 10. rade zastúpení splnomocnencom: Legal Cases, s.r.o., so sídlom Dunajská Streda, Ružová 265, proti žalovanému: SPR Vojka, a.s., so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 14, IČO: 35 765 771, zastúpený splnomocnencom: Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 4/B, o určenie neplatnosti zmluvy o výkone správy, o odvolaní žalobcov 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. a 10. a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 28. mája 2018, č.k. 10C/113/2009-1279, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietnutia žaloby vo zvyšku p o t v r d z u j e a v napadnutej časti určenia neplatnosti zmlúv o výkone správy a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie určil, že zmluva o výkone správy č. 593156 so správcom SPR Vojka, a.s. zo dňa 02.07.2008 a zmluva o výkone správy č. 593162 so správcom SPR Vojka, a.s. uzavretá dňa 02.03.2009 je neplatná, a vo zvyšku žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 137 písm. c) CSP, ako aj § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1 a § 41 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), keď dospel k záveru, že žalobcovia 1. až 4., 7. a 10. nepreukázali naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv o výkone správy, z ktorého dôvodu žalobu ako nedôvodnú zamietol. V žalobe poukázali na tú skutočnosť, že obsah predmetných zmlúv vopred nepoznali a nemali možnosť slobodného výberu správcu. Zmluvy o výkone správy podpísali bez oboznámenia sa s výškou odplát za poskytované služby, nakoľko v čase podpisu zmluvy im prílohy k zmluve neboli poskytnuté. Predmetné zmluvy sú pre nich v celom rozsahu nevýhodné, jednostranné a podľa ich názoru sú ako spotrebiteľské zmluvy v rozpore s § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetné zmluvy boli uzatvorené dňa 03.07.2008 medzi žalobcami 1. a 2. a žalovaným, dňa 10.07.2008 medzi žalobcami 3. a 4. a žalovaným, dňa 10.07.2008 medzi žalobcom 7. a žalovaným, dňa 08.08.2008 medzi žalobkyňou 10. a žalovaným, pričom uvedené zmluvy boli vypovedané dňa 23.10.2009 s trojmesačnou výpovednou lehotou. Vzhľadom na to žaloba žalobcov 1. až 4., 7. a 10. nie je opodstatnená, nakoľko takáto určovacia žaloba má preventívny charakter a bola by opodstatnená najmä v prípadoch, keď k porušeniu práva ešte nedošlo. V predmetných prípadoch sporné zmluvy o výkone správy zanikli po uplynutí trojmesačnej výpovednej lehoty a táto skutočnosť

zo strany žalobcov ani spochybnená nebola. Žalobcovia sa teda domáhajú určenia neplatnosti zmlúv, ktoré riadne zanikli na základe výpovede žalovaného a pokiaľ by súd teoreticky žalobe aj vyhovel, na právnom postavení žalobcov voči žalovanému by sa tým nič nezmenilo, nakoľko zmluvy o výkone správy zanikli, nevznikajú z nich už žiadne práva a povinnosti žalobcom a ani žalovanému, ktoré by mohli akýmkoľvek spôsobom zasahovať do právneho postavenia žalobcov a poškodzovať ich na právach a robiť ich postavenie nevýhodným voči žalovanému tak, ako to prezentujú v podanej žalobe. Žalobu žalobcov 5., 6., 8. a 9. považoval súd prvej inštancie za dôvodnú, nakoľko bol toho názoru, že predmetný právny úkon nebol urobený slobodne a vážne, pretože žalobcovia vyhlásili pred súdom, že boli pod nátlakom vzhľadom na to, že v prípade, ak by predmetnú zmluvu nepodpísali, nepustili by ich do areálu. Uvedenú skutočnosť dosvedčuje aj vyjadrenie žalobcov 5., 6., 8. a 9., ako aj tá skutočnosť, že v čase, keď neplatili sumu, ktorá bola určená zo strany žalovaného ako preddavok na účet žalovaného, neboli do areálu vpustení. Súd bol toho názoru, že žalobcovia 5., 6., 8. a 9. majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv a poukazujúc na § 37 ods. 1 OZ preukázali, že právny úkon - zmluvu o výkone správy podpísali pod nátlakom, preto súd ich žalobe vyhovel. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby vo zvyšku, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia 1., 2., 3., 4., 7. a 10., ktorí navrhli rozsudok v napadnutej časti zmeniť a ich žalobe v plnom rozsahu vyhovieť a priznať im nárok na plnú náhradu trov konania. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti nároku na náhradu trov konania podali v zákonnej lehote odvolanie i žalobcovia 5. a 6., ktorí navrhli rozsudok v napadnutej časti zmeniť a priznať im plnú náhradu trov konania. Uviedli, že súd žalobu voči žalobcom (1. až 4., 7. a 10.), ktorí mali vypovedanú zmluvu o výkone správy, zamietol, nakoľko podľa jeho názoru nemajú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o výkone správy, pretože došlo k ukončeniu zmlúv o výkone správy ešte 23.10.2009. Uviedli, že ak súd dospel k záveru, že nemajú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, potom tak mohol ich žalobu bez skúmania hmotnoprávných podmienok platnosti zmluvy zamietnuť bezodkladne po októbri 2009. Súd však vykonal podrobné dokazovanie k hmotnoprávnym nárokom žalobcov voči žalovanému, čím sa predĺžila právna neistota žalobcov vo vzťahu k žalovanému a zvýšili sa trovy konania. Súd preto týmto procesným postupom porušil ich právo na spravodlivý proces. Podľa názoru odvolateľov absolútna neplatnosť zmlúv o výkone správy nastáva ex lege a v prípade sporu má spotrebiteľ vždy naliehavý právny záujem na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú súd môže v zmysle § 53 ods. 5 OZ určiť za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti a s poukazom na § 53d OZ určiť jej neplatnosť ako celku. Neplatnosť zmluvnej podmienky nevylučuje neplatnosť zmluvy ako celku. Poukázali na rozhodnutia súdov o neplatnosti zmluvy ako celku, ak v dôsledku neprijateľných zmluvných podmienok bol zásadným spôsobom dotknutý celý právny úkon. Podľa ich názoru bez neplatnosťou napadnutých častí zmluvy a chýbajúcich zmluvných dojednaní zmluva stráca účel a svoj cieľ, ktorý má byť zmluvnou úpravou dosiahnutý. Preto je zmluva ako celok pre súhrn neplatných jej ustanovení a chýbajúcich ustanovení, v komplexe ktorých by mohla tvoriť vyváženú zmluvu v právach a povinnostiach pre obe zmluvné strany, ako aj pre rozpor s dobrými mravmi a v dôsledku jej uzavretia pod nátlakom, za použitia nekalej obchodnej praxe, neplatná. Keďže právny následok zániku zmluvy o výkone správy voči žalobcom je pri neplatnosti zmluvy odlišný ako z dôvodu výpovede, má pre nich uvedený právny následok zásadný význam a pre nich plynúce odlišné následky. V prípade nerozhodnutia súdu o ne/platnosti zmluvy o výkone správy zánikom zmluvy v dôsledku výpovede, zostávajú zachované povinnosti zo zmluvy vyplývajúce pre žalobcov, a to všetky sankcie z nej vyplývajúce. Poukázali na to, že z neplatnej zmluvy nie je možné podať platnú výpoveď. Ďalším dôvodom naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neplatnosti zmluvy o výkone správy je skutočnosť, že žalobcovia majú platnú nájomnú zmluvu, v zmysle ktorej sú zaviazaní uzavrieť so správcom zmluvu o výkone správy, a to bez ohľadu na to, že im žalovaný pre jej neplnenie dal výpoveď, nakoľko inak budú stále obmedzení vo vstupe do areálu. Bez určenia jej neplatnosti sú povinní ju uzatvoriť s napadnutými zmluvnými podmienkami, a to bez chýbajúcej zmluvnej úpravy o kolektívnom rozhodovaní nájomcov o spoločnej správe, chýbajúcich povinnostiach správcu a za platnosti podľa žalobcov nevýhodných zmluvných podmienok. Rozhodnutím súdu o platnosti alebo neplatnosti zmluvy ako celku budú medzi stranami sporu vyriešené sporné otázky definitívne a založí sa pevný základ pre ich budúci vzťah. Rozhodnutie o určení neplatnosti napadnutej zmluvy má aj preventívny charakter, nakoľko určovací žaloba vytvorí medzi žalobcami a žalovaným pevný právny základ do budúcnosti a zabráni tak prípadným ďalším sporom medzi stranami sporu. Žalobcovia 5. a 6. uviedli, že v konaní boli úspešní v plnom rozsahu, no napriek tomu im súd nepriznal náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti vyhovenia žalobe a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť, a priznať mu nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, alternatívne rozsudok v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rozsudok v napadnutých častiach považoval za trpiaci vadou zmätočnosti, arbitrability a prejav nesprávneho právneho posúdenia. Podľa jeho názoru súd vyvodil nesprávny záver, že žalobcovia 5., 6., 8. a 9. majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv o výkone správy. Namietol, že z rozhodnutia súdu nie je zrejmé, v čom spočíva naliehavý právny záujem žalobcov na určení neplatnosti zmlúv. Podľa jeho názoru samotná nespokojnosť žalobcov so zmluvami, prípadne osobou žalovaného ako správcu, nemôže byť za žiadnych okolností dôvodom na určení neplatnosti zmluvy. Taktiež uviedol, že z odôvodnenia rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, v čom mala spočívať absencia slobody a vážnosti právnych úkonov žalobcov pri uzatváraní zmlúv. Nemožno sa stotožniť s názorom súdu, že nátlak bol vyvolaný tým, že bez uzatvorených zmlúv by žalovaný neposkytoval žalobcom služby, ktoré mali byť predmetom zmluvy. Je predsa logickou požiadavkou, že na začatie poskytovania služieb jednou stranou druhej je potrebné uzatvoriť zmluvu. Žalobcovia podľa jeho názoru nepreukázali, že by im odmietal prístup k ich nehnuteľnostiam (chatkám). Súd nezobral do úvahy charakter a okolnosti projektu a najmä skutočnosť, že išlo o zmluvy, ktoré nahrádzali pôvodné zmluvy, pričom žalobcovia teda minimálne druhýkrát podpísali zmluvu s rovnakým obsahom. Namietol, že súd rozhodol v rozpore so zásadou favor contractus, v zmysle ktorej zmluva sa má považovať za platnú, pokiaľ je to čo i len trochu možné. Jediným argumentom súdu, na ktorom založil určenie neplatnosti zmlúv, bolo vyhlásenie žalobcov, že boli pod nátlakom. Takéto vyhlásenie žalobcov je však ich subjektívnym pocitom sledujúcim účel konania - určenie neplatnosti zmluvy. Napadnutým rozhodnutím súdu došlo k prelomeniu zásady pacta sunt servanda, čím zároveň došlo aj k narušeniu právnej istoty žalovaného v právny štát. Nesprávnosť procesného postupu spočíva na tom skutkovom základe, že súd neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci, či žalobcovia naliehavý právny záujem alebo nie. O zmätočnosti celého konania na súde prvej inštancie svedčí aj skutočnosť, že súd nedokázal dať predbežné právne posúdenie ohľadom danosti naliehavého právneho záujmu žalobcom ani na základe výslovnej žiadosti žalovaného prednesenej na pojednávaní dňa 19.03.2018. Napriek skutočnosti, že naliehavý právny záujem žalobcov je nevyhnutným predpokladom pre úspech v konaní o určovacej žalobe, je evidentné, že súd deväť rokov konal bez toho, aby mal preukázaný naliehavý právny záujem žalobcov (alebo čo i len jedného z nich) ako podmienku sine qua non. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie čo do výroku I. je preto pre žalovaného prekvapivé, najmä v spojitosti s jeho odôvodnením, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a zmätočnosti celého rozhodnutia ako takého.

5. K odvolaniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zamietnutia žaloby vo zvyšku potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v celom rozsahu. Uviedol, že súd správne zistil, že žalobcovia nemajú a nemôžu mať naliehavý právny záujem, pričom je bez akýchkoľvek pochybností jasné, že postavenie žalobcov sa nemôže zmeniť ani po prípadnom rozhodnutí súdu o určení neplatnosti zmluvy. Neobstojí ani argumentácia žalobcov, že bez kladného rozhodnutia súdu o určení neplatnosti zmluvy v prospech žalobcov je ich postavenie neisté, a to z rôznych, žalobcami fabulovaných dôvodov. Žalobcovia 1. až 4., 7. a 10. dnes už nemajú uzatvorené s ním zmluvy o výkone správy, a preto ich žalovaný ani nemôže za ich nedodržiavanie sankcionovať, nakoľko medzi nimi nie je žiaden právny vzťah. Tiež uviedol, že on nie je a ani nemôže byť účastníkom kolaudačného konania v predmetnej veci, a to bez ohľadu na rozhodnutie súdu v tejto právnej veci. Rozhodnutie súdu o určení neplatnosti zmluvy by nemalo žiaden právny následok, keďže zmluva zanikla výpoveďou, a teda jej ustanovenia už nie sú aplikovateľné a strany sa ich nemôžu ďalej účinne dovolávať.

6. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrili žalobcovia 1. až 7. a 10., ktorí navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v časti určenia neplatnosti zmlúv z dôvodu vecnej správnosti potvrdiť a priznať im nárok na plnú náhradu trov konania. S odvolaním žalovaného nesúhlasili, nakoľko súd vykonal podrobné dokazovanie a o dôvodoch svojho rozsudku, konkrétne v bode 52., uviedol zistený skutkový stav veci a v rámci neho vymenoval jednotlivé ustanovenia zmluvy, na ktoré žalobcovia v konaní poukazovali. Uviedli, že súd k záveru o neplatnosti zmlúv o výkone správy dospel na základe riadne zisteného skutkového stavu veci. Námiетка žalovaného, že súd rozhodol len na základe domnienok a úvah, je podľa ich názoru neoprávnená. Nezakladá sa na pravde ani tvrdenie žalovaného, že žalobcovia opakovaně s časovým odstupom podpísali identické zmluvy, a preto nemohli byť pri ich uzatváraní pod nátlakom. Námiетка žalovaného, že absencia slobody a vážnosti právnych úkonov nebola riadne preukázaná, neobstojí,

nakoľko okrem zhodných výpovedí žalobcov, listinného dôkazu a nevpustení žalobcov do areálu, ani samotní svedkovia na strane žalovaného nespochybnili, že žalobcovia neboli vpúšťaní do areálu.

7. K vyjadreniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý zotrval na tom, že v predmetnej veci nie je daný naliehavý právny záujem žalobcov a žaloba je nedôvodná. Navrhol, aby súd jeho odvolaniu v celom rozsahu vyhovel.

8. K vyjadreniu žalovaného k odvolaniu žalobcov zaslali písomné stanovisko žalobcovia 1. až 7. a 10., v ktorom navrhli ich odvolaniu v celom rozsahu vyhovieť. Nesúhlasili s argumentmi žalovaného a podľa ich názoru tieto boli vykonaným dokazovaním vyvrátené. V konaní jednoznačne označili, ktoré konkrétne právne následky zánikom napadnutých zmlúv sa spájajú v dôsledku výpovede z nich, a ktoré v dôsledku ich neplatnosti. Uviedli, že majú s vlastníkom areálu - Komposesorátom Vojka nad Váhom uzatvorené nájomné zmluvy na prenájom pozemkov, na ktorých majú postavené rekreačné chatky a v zmysle týchto nájomných zmlúv sú žalobcovia povinní uzatvoriť so žalovaným zmluvy o výkone správy. Prenajímateľ (komposesorát) opakovane dal žalobcom výpovede z týchto nájomných zmlúv pre neplnenie zmluvy o výkone správy, avšak všetky súdne konania skončili v prospech žalobcov, čo má za následok platnosť týchto nájomných zmlúv. Preto na základe týchto nájomných zmlúv trvá žalobcom povinnosť uzatvoriť so žalovaným aj po vypovedaní napadnutej zmluvy novú zmluvu o výkone správy. Kým súd nerozhodne o tom, či je zmluva platná alebo neplatná, je postavenie žalobcov neisté, pričom pre žalobcov má zásadný význam vyriešenie právnej otázky platnosti alebo neplatnosti zmluvy, nakoľko bez vyriešenia tejto otázky sú medzi žalobcami a žalovaným naďalej nevyjasnené práva a povinnosti z tejto zmluvy vyplývajúce.

9. K tomuto stanovisku žalobcov zaslal písomné vyjadrenie žalovaný, v ktorom trval na tom, že v predmetnej veci nie je daný naliehavý právny záujem žalobcov a žaloba je nedôvodná. Zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, pričom ďalej uviedol, že podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka zo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok sú vylúčené ustanovenia zmluvy, ktoré sa týkajú hlavného predmetu zmluvy a primeranosti ceny. Napriek tomu žalobcovia opakovane argumentujú aj tým, že sú (resp. boli v čase platnosti zmlúv) nespokojní s hlavným predmetom zmluvy (poskytovaním výkonu správy zo strany žalovaného), a tiež primeranosťou ceny, za ktorú žalovaný túto správu vykonával.

10. Žalobcovia 1. až 7. a 10. sa písomne vyjadrili k stanovisku žalovaného k ich odvolaniu, pričom poukázali na to, že povinnosť uzatvoriť zmluvy so žalovaným vyplýva z nájomnej zmluvy, ktorú uzatvorili žalobcovia s vlastníkom pozemkov. Žalovaný im v rámci odvolacieho konania doručil novú zmluvu o výkone správy, na základe čoho žalobcovia žalovanému odpovedali, že predložená zmluva je pre nich neprijateľná z dôvodov, ktoré uvádzajú vo svojej odpovedi, a ktoré sú žalovanému známe z prejednávanej veci. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný trvá na tom, aby žalobcovia s ním uzatvorili zmluvy o výkone správy, ktoré však žalobcovia považujú za neplatné.

11. K uvedenému vyjadreniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že tvrdenia žalobcov nemôžu tvoriť základ pre rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci, pričom žalovaný i naďalej trval na tom, že v predmetnej veci nie je daný naliehavý právny záujem žalobcov a žaloba je nedôvodná. Poukázal na to, že v tomto konaní sa nemôžu riešiť budúce vzťahy, či žalobcovia uzatvoria alebo neuzatvoria nové zmluvy o výkone správy.

12. K vyjadreniu žalovaného zaslali písomné stanovisko žalobcovia 1. až 7. a 10., ktorí považovali skutočnosť uvádzanú žalovaným za neodôvodnenú a v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Poukázali na to, že súdy SR riešili značné množstvo prípadov, v rámci ktorých súdnych rozhodnutiach rezonovala úvaha o tom, či množstvo neprijateľných zmluvných podmienok a ich závažnosť má vplyv na neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy ako celku. Z týchto úvah zišla aj prejudiciálna otázka predložená vo veci C-453/10, pričom Súdny dvor vyslovil, že zmluva uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, je neplatná ako celok, pokiaľ sa ukazuje, že to zaisť lepšiu ochranu spotrebiteľa. Slovenský zákonodarca však okrem použitia § 41 OZ umožňuje zneplatniť zmluvu ako celok aj s poukazom na § 53d OZ. V konaní bolo podľa nich preukázané, že podpísali zmluvu v dôsledku agresívnych nekalých praktík žalovaného, bez možnosti ovplyvnenia jej obsahu, v tiesni a pod nátlakom.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby - strany sporu (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1., 2., 3., 4., 7. a 10 nie je dôvodné a dôvodným je odvolanie žalobcov 5. a 6. a odvolanie žalovaného.

14. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10C/113/2009 je určenie neplatnosti zmlúv o výkone správy uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie určil, že zmluva o výkone správy č. 593156 so správcom SPR Vojka, a.s. zo dňa 02.07.2008 a zmluva o výkone správy č. 593162 so správcom SPR Vojka, a.s. uzavretá dňa 02.03.2009 je neplatná, a vo zvyšku žalobu (v časti týkajúcej sa žalobcu 1., 2., 3., 4., 7. a 10.) zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

15. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

16. V časti zamietnutia žaloby vo zvyšku, teda žalôb žalobcov 1., 2., 3., 4., 7. a 10., odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci ohľadne nepreukázania naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení, pričom v podstatnej časti stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v tejto časti, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa nasledovné: Odvolací súd už rozhodoval o obdobnej právnej veci týkajúcej sa iných žalobcov a rovnakého žalovaného, a to rozsudkom zo dňa 24. októbra 2018, č.k. 25Co/139/2017-226, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 25. februára 2016, č.k. 6C/1/2013-155, ktorým bola žaloba žalobcov z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu zamietnutá. Odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na závery obsiahnuté vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, ktoré sú použiteľné i na prejednávajúcu vec.

17. Tak ako do 30.06.2016 v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. (účinného a platného v čase začatia predmetného konania - sporu), obdobne i v zmysle § 137 písm. c) CSP (platného a účinného v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku), návrhom na začatie konania, resp. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je za podmienky, že je na tom naliehavý právny záujem. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby, musí byť pritom naliehavý, pričom pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné súdne konanie. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu aj pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale vedie len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná prípadne i iná žaloba. Naliehavý právny záujem pritom musí byť daný v čase rozhodovania súdu. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha, teda žalobcu. pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši a odstraňuje neistotu vzťahu strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 31/2011, 5 Cdo 60/1998).

18. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú a preukázanú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky žalobného návrhu) musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť.

Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacej žaloby. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu.

19. Pri podaní žaloby podľa ust. § 80 písm. c) O.s.p., v súčasnosti § 137 písm. c) CSP platí, že musí ísť u žalobcu o právny vzťah (právo) existujúci (aspoň v dobe vydania rozhodnutia) alebo o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnú situáciu, v ktorej by objektívne v existujúcom právnom vzťahu mohol byť žalobca ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme.

20. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v prípade žalobcov 1., 2., 3., 4., 7. a 10. sporné zmluvy o výkone správy už neexistovali, nakoľko zanikli výpoveďou zo strany žalovaného, keď zmluva sa výpoveďou zrušila (zanikla) od okamihu uplynutia výpovednej lehoty. Z uvedeného vyplýva, že u žalobcov 1., 2., 3., 4., 7. a 10. nemôže ísť o aktuálny stav právnej neistoty a žaloba už nemôže spĺňať svoj preventívny charakter. Na základe uvedeného súd teda mal bez skúmania vecnej stránky žalobného návrhu žalobu z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení zamietnuť. Pokiaľ súd prvej inštancie týmto spôsobom nepostupoval a vo veci vykonával dokazovanie na preukázanie vecnej opodstatnenosti žaloby, nepostupoval správne, postupoval v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania. Ani takýto postup súdu prvej inštancie však nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku, ktorým bola žaloba voči žalobcom 1., 2., 3., 4., 7. a 10. z dôvodu nepreukázania existencie naliehavého právneho záujmu zamietnutá.

21. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietnutia žaloby vo zvyšku z dôvodu vecnej správnosti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

22. Uvedené však už neplatilo o postupe a rozsudku súdu prvej inštancie v časti, v ktorej súd prvej inštancie vyhovel žalobe, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

23. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 19.03.2018 splnomocnenec žalovaného žiadal súd o predbežné právne posúdenie ohľadom danosti naliehavého právneho záujmu žalobcov, čo súd prvej inštancie neurobil tak na tomto pojednávaní, ako i na ďalších pojednávaniach.

24. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa ods. 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu (obdobne § 118 ods. 2 O.s.p. účinného do 30.06.2016).

25. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že súd pred ďalším postupom vo veci je povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Rovnako sudca na prvom pojednávaní oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Náležité splnenie uvedených povinností je podmienené dôsledným oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, celkovým skutkovým stavom veci, procesnými podaniami strán a musí v neposlednom rade vychádzať z predbežného právneho posúdenia veci. Postup súdu je pre strany a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný. Súd je zároveň povinný umožniť stranám adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a vytvoriť im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov. Taktiež je sudca povinný na prvom pojednávaní stranám a ich zástupcom oznámiť predbežné právne posúdenie veci, ktorého účelom je zefektívnenie, zrýchlenie a zjednodušenie sporového konania, vrátane prevencie tzv. prekvapivých rozhodnutí.

26. K námietke žalovaného, že postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že súd riadne nepostupoval podľa § 181 ods. 2 CSP (§ 118 ods. 2 O.s.p. v znení k 30.06.2016), keď neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci, je nutné uviesť, že je opodstatnená.

27. Z ust. § 181 ods. 2 CSP vyplýva obligatórna povinnosť súdu oboznámiť strany nielen s predbežným právnym posúdením veci, ale aj uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné, ktoré považuje za nesporné, a tiež označiť dôkazy, ktoré vykoná a ktoré nevykoná, pričom takýto nesprávny postup súdu určený zákonom sa prejavil v priebehu konania a následne pri rozhodovaní o

uplatnenom nároku tým, že stranám sporu bola odňatá možnosť zaujať postoj k úvahám súdu, navrhnúť relevantné dôkazy a konať tak, aby boli zachované základné princípy korektného procesu. Zaradenie tohto ustanovenia do zákona malo za cieľ zvýšiť predvídateľnosť postupu súdu a posilniť právo na spravodlivý súdny proces. V záujme dosiahnutia predvídateľnosti postupu a rozhodovania ukladá toto ustanovenie súdu povinnosť oboznámiť strany sporu na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností, a tiež s predbežným náhľadom súdu na to, ktoré z navrhovaných dôkazov (ne)treba vykonať. Stranám sporu má tým byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení.

28. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (napr. I.ÚS 4/1994).

29. Predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty; princípy legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosť rozhodnutia sú totiž súčasťou právnej istoty - pojmového znaku právneho štátu. Preto bolo potrebné, aby súd prvej inštancie na pojednávaní uviedol svoje predbežné právne posúdenie veci v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP, aby sa strany mohli k tomu vyjadriť, navrhnúť prípadné dôkazy a uvedomiť si svoju procesnú pozíciu, čo je v záujme predvídateľnosti postupu súdu, a tým aj posilnenia práva na spravodlivý proces.

30. Porušením práva na spravodlivý proces je možné podľa odvolacieho súdu chápať i taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd strane znemožní realizáciu tých práv, ktoré jej priznával Občiansky súdny poriadok, teraz už Civilný sporový poriadok za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými predpismi.

31. Vady konania vymedzené v § 389 ods. 1 písm. a) až d) CSP sú porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces, pričom toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

32. Tým, že súd prvej inštancie nepostupoval podľa § 181 ods. 2 CSP (k 30.06.2016 ani podľa § 118 ods. 2 O.s.p.), porušil zákonom dané procesné práva žalovaného a v dôsledku porušenia uvedeného zákonného ustanovenia súdom prvej inštancie odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, než rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP v časti vyhovenia žalobe a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť v zrušenom rozsahu súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

33. Povinnosťou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude opätovne vec v zrušenom rozsahu prejednať, dôsledne postupovať v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP, teda určiť spornosť a nespornosť skutkových tvrdení a uviesť svoje predbežné právne posúdenie, a následne znova posúdiť žalobou uplatnený nárok a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie i v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

34. K veci považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že nakoľko sa v nájomnej zmluve žalobcovia zaviazali pristúpiť k zmluve o výkone správy daného územia, v ktorom sa nachádzajú nimi užívané parcely spolu s ďalšími užívanými parcelami ostatnými nájomcami tohto územia (areálu), pouzatievajúce zmluvy o výkone správy tohto územia sú tak logicky pre všetkých nájomcov totožné a žalobcov by aj v prípade vyslovenia neplatnosti ich individuálnych sporných zmlúv naďalej zaväzovala povinnosť pristúpiť k zmluve o výkone správy daného územia, a teda ich stav právnej istoty by nezanikol, ale trval by naďalej. Žalobcovia neodmietajú správu územia, ale podľa zmluvy, ktorá nebude obsahovať pre nich neprijateľné zmluvné podmienky, čím potom je namieste posilniť ich právne postavenie, ako aj ostatných nájomcov cez vylúčenie konkrétnych neprimeraných podmienok v sporných zmluvách, ako i v nájomných zmluvách s nimi prepojených v rámci obrany svojich spotrebiteľských práv. Práve vyhovenie takejto žalobe by malo prakticky dopad na individuálne práva spotrebiteľa a odstránilo by to stav neistoty v ich právnom postavení, a to na základe zákonného zmocnenia podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré v poznámke odkazuje práve na § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru

odvolacieho súdu však z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by žalobcovia doposiaľ preukázali naliehavý právny záujem na určení neplatnosti uzatvorených zmlúv o výkone správy.

35. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku, je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a pod.). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, no už nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

36. Senát krajského súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).